

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetést penzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Észrevételek.

Fülöp Alajosnak „Kinyilatkoztatás és hitregészet” cím alatt a „Közművelődés” IV. évfolyamában megjelent értékesítésére.

(Folyt.)

De ideje már a mű azon részére áttérni, a melyben szerző az Apolló és Mózes azonosságát igyekszik bizonyítani. Ezzel sokkal rövidebben véggez. Bizonyításában Huetius püspökre támaszkodva azt mondja, hogy Bachusnak tengerbe vettetése (tán ugrása) egy és ugyanaz a Mózes vízbe vettetésével; ámde Bachus Apollóval ugyanegy személy; tehát Apolló Mózessel is azonos.

Ha szerző Bachussal bizonyít, kötelessége lett volna először a Bachus és Apolló közti azonosságot kimutatni és csak azután tovább menni.

Egy másik bizonyítéka a következő. Ha Apolló a Jupiter fiának lenni mondatik, az azért van, mert a szt. írásban is a jók — mit Mózesről is el kell ismernünk — Isten fiainak neveztetnek. — Ezen bizonyíték szerint nemcsak Mózes, hanem, mivel még több jó is volt a világon, többen is azonosak lehetnének Apollóval.

Itt nem a jóság jó tekintetbe, mert ellenkező esetben mit mondanánk arra, hogy Hermes is, kit szerző ördögnek mond, a Zeus gyermeke, és így a jók éppen úgy, mint a rosszak lehetnének az Isten gyermekei.

A következő argumentuma szerzőnek az, hogy Apolló Libyában született, Mózes pedig az ezzel határos Egyiptusban. Ez olyan bizonyíték, mintha azt mondanám két emberről, hogy azonosak, mert két egymással szomszédos faluban születtek.

Aztán én minden keresésem és utánjárásom dacára sem találtam a nyomát azon hitnek a görögöknek, hogy Apolló Libyában született volna. — Az sem található a görög mythológiában, hogy Apolló Libyában járt és oktatást nyert volna.

Egy további argumentum az, hogy Apolló atyjának Jupiter Ammonnak sarvai voltak, s Mózes is ilyenekkel birni látszott, midőn a Sinai hegyről lejött.

Ezen tényből inkább a Mózes és Jupiter Ammon közötti azonosságra lehetne gondolni.

Nagyon furcsa érv továbbá az is, hogy Apollót a tánczó Muzsák környezik, Mózeset pedig a Veres-tengeren való átkelés után a tánczó izraeliták. Hiszen a Muzsák nem azonosak az izraelitákkal, de továbbá azt sem kell figyelmen kívül hagyni, hogy Apollónál a Muzsák társaságában való időtöltés szokásos, míg Mózes körül tánczoltatása csak egy esetre vonatkozik.

Mindezeknél fogva úgy hiszem, kimondhatom szerzővel ellentétben, hogy nem eléggé indokolt azon nézete, mely szerint Apollót Mózessel és a Messiással azonosnak volt bátor mondani.

Az elmondottakból azt is láthatni, hogy a kinyilatkoztatási elmélet, mely szerint az egyes mythosokat bibliai alapon lehet magyarázni, nem elégséges. — Ismételten mondom, hogy a helyes ut csakis az lehet, hogy a magyarázásnál a megadott tényekből, nem pedig előre felállított véleményből kell kiindulni.

Lássuk már most, hogyan lehet némely részletet az Apolló-mythusból, nevezetesen azokat, a miket Fülöp említ, azon felfogás szerint magyarázni, a mely ezen istenségre nézve uralkodott. Csak némely részletet említek, mert ki volna képes minden egyes mythusi elbeszélést kellően értelmezni? — A most következő magyarázatot Preller L. „Griechische Mythologie” című 3. kiadásban megjelent műve nyomán közlöm.

Apolló mint természetistenség az égi fénynek, a világosságnak istene. Ezt mutatja a *φαῖος* név, mely fényest, ragyogót jelent. A másik név jelentése nem bizonyos. Az újabbak nézete oda hajlik, hogy

Ἀπόλλων, a dóroknál Ἀπόλλων πᾶσι ἰγέειν áll összeköttetésben, és ἐννέλογον a rosznak elhárítóját jelenti, a mi tehát egyjelentésű volna az istennek Ἀλοζικκος nevével.

A fénynek kapcsolatban áll az erkölcsi tisztaság, azaz a fénynek az erkölcsi világban a tisztaság felel meg, φάος azért ἄγιος (szent) jelentéssel is fordul elő. S valóban az isten semmi szennyet, semmi erkölcsi foltot nem tűr meg magán.

Ezért az istenség cultusában nagy szerepe van a tisztító engesztelő szertartásoknak. Más tekintetben is figyelmet érdemel, mert az ő kiváló védelme és pártfogása mellett mutattak fel a görögök annyi szépet a költészet terén és művelték a zenét, lehet mondani, ő lelkesítette ezekre kedveltjeit, midőn a Pythiai játékok alkalmával az ország színe előtt az ő tiszteletére mutatták fel a legjobbat abból, ami a lélekre mélyen ható ama két művészet terén teremteni tudtak. Nem különben fontos szerepet játszott az istenség Görögország történetében a politikai és társadalmi életben világhírű delphii jósdája által, melyet különösen e nemzet minden nevezetesebb vállalatának kivitele előtt megszokott volt kérdezni.

Egy szóval a magasabb erkölcsi világrend ezen őre az emberek életével oly sokszörű összeköttetésben állott, hogy legkevesébbé sem csodálkozhatunk azon, hogy cultusa mindenütt virágzott, ahol csak görög szó hangzott.

Ezen rövid kitérés után tolytatom megkezdett tárgyamat.

Apolló, a világosság istene, a mythus szerint Zeus és Leto gyermeke. Itt a régiek azon felfogását látjuk kifejezve hogy a világosságot az ég adja; mert Zeus maga a személyesített ég. De másfelől azt is látjuk a régiek mythusaiban, hogy a fény a homályból is kel ki, a mint azt a természeti tünetmények mutatják, midőn pl. a nappal világossága a homály után következik s mintegy abból áll elő. Ezt beszéli a Perseusra vonatkozó mythus, mely szerint Zeus ezen fia a sötét börtönbe zárt, a föld mélyébe rejtett Danaétól született. Valószínűleg ugyanezen felfogás mutatkozik abban is, hogy Apolló Leto gyermeke. Leto tehát a homályt jelenté a mivel megegyezik λυθόπεπλος (sötét ruhájú) jelzője. Némelyek ezen felfogással öszhangzatban a Ἀπτο nevét λυθόπνο (rejtve vagyok) igével hozzák összefüggésbe, melynek gyökere Ἀπθ. Minthogy azonban ezen származtatás nem találkozik a nyelv-tudósok egyhangu nézetével, be kell érniünk azzal, hogy közelebről csak az atyát ismerjük.

Apolló nemsokára születése után megalapítja Delphiben jósdáját, a mely alkalommal megöli a Pytho nevű sárkányt.

Sárkányokkal és más ilyenféle szörnyekkel a mythológiában még egyebütt is találkozunk. Így olvassuk, hogy Zeus küzd a föld szülöttével, a rettenetes Typhonnal, ki csak amugy szórja a tüzet. A

harcz a földnek majd egy majd más helyén foly le és pedig rendszeren ott, a hol vulcanicus kitérések nyomai láthatók. Épen azért valószínű azon nézet, hogy az ilyen harcban a természeti erők tusája van leírva. Ezt látjuk a gigasok harcában is kifejezve. Felemlíthetem e helyen Bellerophont is az argosi mondakörből. E hős legyőzte a chimaerát. Perseus a Gorgo szörnyet, az éjnek és halálnak rémalakját öli meg. — Mindkét hősről ki van mutatva, hogy a fény istenei. Itt mindenesetre figyelemre méltó dolog, hogy a fényes hatalmak állanak küzdelemben ama szörnyekkel. Az indus mythológiában is van hasonló részlet, mely szerint a Panik, a rosz szellemek a sötétség hatalmasságai harcba elegendnek Indrával, a fényes istennel és általa legyőzöttek. — Pytho sárkány is Preller szerint a sötétség jelképe mind természeti mind erkölcsi tekintetben és mint ilyen áll ellentétben a világosság istenével.

A mythologia említést teszen Apollónak Daphne iránti szerelméről. A viszonyszerelmre nem hajlandó Daphne az istenség elől menekülni igyekszik, de hasztalanul, ekkor atyját hívja segítségül, ki őt babérfává változtatta.

Apolló tehát üldözése által kedvese halálát okozta. Vajjon mit jelent ez azon felfogás szerint, hogy Apolló a fénynek vagy a napnak, a fény forrásának istene? Daphne Müller Miksa magyarázata szerint (Ujabb felolvasásai a nyelvtudományról 535 l. jegyzet) a hajnal jelenti. A hajnal megelőzi a nap feljöttét, a nap mindjárt a hajnal után következik, midőn aztán ez elenyészik. Ezen természeti tünetményt akként fejezték ki, hogy a nap szerelmes a hajnalba és azért követi, üldözi azt és ezzel pusztulását is okozza. Ehhez hasonló a Procris és Cephalus mythusa. A kit a dolog közelebről érdekel, megtalálhatja Ovidiusnál (Met. 690—862). Itt csak annyit említek fel, hogy Cephalus véletlenül saját fegyverével öli meg szeretett nejét, Procris. — E mythusban némelyek szerint Cephalus a napot jelenti és Procris a harmatot. A nap feljöttének ideje és a harmat rendszeren együtt fordulnak elő, ami abban talál kifejezést, hogy a nap Cephalus szereti a harmatot (Procris,) de a nap feljöttével a harmatot felszárítja, megsemmisíti. — Más magyarázat szerint Cephalus a hajnalszillag és Procris a hold. Procris megöletése azon természeti tünetményt jelenti, amely szerint a hajnal megjöttével a hold láthatár alá száll.

Az Apolló és Daphneról szóló mythus után átmehetek arra, mely Hyacinthusról regél. — Apollo ezen ifjut igen kedvelte, de, oh fájdalom! éppen ő okozta halálát ennek, midőn, mint már említve volt, diskusával ol súlyosan találta az ifju homlokát, hogy ez azonnal öszserogyott,

Apolló itt is a napot jelenti s a discus annak korongjára vonatkozik, Hyacinthus pedig, mint más ifjak. pl. Adonis, Cyparissus, a tavasznak virágát

jelöli, mely a nap forrósága által elhervasztva elpusztul. — Ide sorozható a Niobe mythus, mely előadja, hogy Niobének szép fiai és leányai voltak, amiért ő felfuvalkodott és magát Letonál nagyobbknak tartotta, kinek csak két gyermeke volt. Ezért a sértett anyának gyermekei szörnyen megbüntették az elhittet, mert gyermekeit egytől-egyig lejövöldözték. E mythus Kisázsianak Sipylus nevű hegyén volt otthonos, amely hely Rhea cultusáról nevezetes. Preller magyarázata szerint Niobe nem más mint Rhea, a termékeny anyaföld, mely tavasszal sok szép gyermekével, a virágokkal ékeskedik, de gyermekei csakhamar a nyár heve által tétetnek tönkre.

Igen érdekes részlete az Apollomythusnak az, mely Hermes lopásáról szól. Hermes, a cseleken és furtangosságban kiváló istenség, Apolló halhatatlan nyájából egy részt ellopott és azt oly ügyesen el tudta rejteni, hogy amaz hasztalan kereste elvesztett jószágát, míg végre egy öreg ember árulta el a tolvajt. Hermes ekkor is mennyre-földre esküdözött, hogy nem ő volt a tettes, és csak Zeus megfigyása folytán adta vissza az ellopott állatokat.

Hermes tehát ellopja Apolló barmait, de ismét visszaadja.

Apolló itt is mint a világosság istene szerepel és barmai azon plausibilis értelmezés szerint, melyet Preller is elfogad, az év napjait jelentik, és pedig a világos nappalokat. Így magyarázzák Helios barmait is, melyekről az Odysseában olvashatni. Fényes tehenekről beszél az indus mythologia, Indra fényes teheneiről, melyeket a Panik, a sötétség szellemei elloptak és erős istállóba zártak: de Indra azokat megint kiszabadítja. A fényes tehenek Müller M. értelmezése szerint (lásd idézett művét) a nap sugarait vagy az esőző felhőket jelentik, melyeket a homály mintegy ellop és nem akar visszaadni, de felkel Indra és feltöri az istállót s kiszabadítja a teheneket, vagyis a nap felkel.

Apolló barmait Hermes lopja el. Ki volt Hermes? Preller szerint a fény- és légváltozások hatalmassága, ki a felhő- és ködképletekben, továbbá az éj sötétében és viszont a reggeli szürkületben nyilvánul. Ezen fény- és légváltozások folytonosak, és mintegy észrevétlenül a legcsodálatosabb eredményeket mutatják. Ezt a mythologia az istenség fáradhatatlan szünetet nem ismerő tevékenységében ravasz-sága s furtangosságában fejezi ki. — Midőn ez istenség mint esthomály jelentkezik, ellopja a világosságot, miközben a földet sötétségbe burkolja, de mint reggeli szürkület az ellopottat ismét visszaadja. Hasonló értelemben nyilatkozik Hermesről Müller M. (id. m. 510. és 511. 1.) midőn a lopást a reggeli és esti szürkülettel magyarázza.

Apolló az emberi élettel különféle összeköttetésben állott, különösen nevezetes volt ő a kedélyvilágra való vonatkozásában és pedig oly módon, hogy cultusában nevezetes szerepet játszott a zene, a jóslás és a tisztulások. Ő a jós tehetséggel bíró istenség, ki tudja a jövő titkait és azokat az embereknek föltárja. Jósádjá, mint tudjuk a maga idején világhírű volt. Ő a zenészet istene, kitől a dalmokok tehetségüket nyerték és aki mint ilyen a Muzsákkal szoros összeköttetésben állott.

Végre ő az, ki az embereket büneiktől tisztára mossa.

Lássuk most, minő összefüggés lehet ezen felfogás és a természeti között? Tudjuk már, hogy Apolló a fény, hatalmassága, ez a természeti felfogás. De minthogy nem maradt tisztán természet-istennek, hanem az emberrel közelebbi összeköttetésbe lépett, olyan vonások lettek nála uralkodókká, melyek pl. Heliosnál nem találhatók. A minék oka talán abban keresendő, hogy ennek mythusá nem fejlődött tovább. Ha Apolló a fényes istenség, a homályt elűzi magától és világosságot derít olyan dolgokra is, melyek mások előtt sötétségben vannak és így láthatatlanok. Az őrzégi világosságtól és látástól már most egy további lépés a szellemi világosság — és látáshoz vezetett. Apolló tehát ilyen előrehaladott felfogás szerint szellemileg is terjesztett világosságot és mások által láthatatlan dolgokat, a jövő elrejtett eseményeit lelkében előre láthatta. Ekként emelkedett fel egy jósisten rangjára, miután a természeti felfogás háttérbe szorult.

A jövődőt nem közvetlenül tudatta az istenség az emberekkel, hanem kiválasztott egyénei, a jósok által, kik a jóslás pillanatában a lélek természetes nyugalmából kiragadtatva lelkesült állapotba jutottak. Az istenség jelenléte mutatkozott ilyenkor ezen lelkesültségben. Felmagasztosult állapot volt szükséges a jósláshoz és ezen állapot az isten idézte elő, de lelkesült állapot volt szükséges a zene és költészethez is, s azt szintén Apolló adta, mint a ki általában képes volt lelkesültséget ébreszteni. Azt hiszem, hogy ilyenképpen lehetett ő a zene és költészet istenévé, és keletkezhetett azon hit, hogy ő a Muzsákkal együtt az istenek lakomáin nélkülözhetlen a szív és lélek gyönyörködtetésére. Apolló maga a lantjátékban felülmulhatatlan, sőt zenéjével csodákat képes művelni. A zene csodahatását látjuk kifejezve azon mythusban, hogy Apolló Poseidonnal együtt építette Trója falait, és pedig úgy, hogy lantjátékával hozta mozgásba a köveket és illesztette azokat össze. Éppen így segített Aleathousnak is Megara falainak felépítésében. Hasonlóan segített lantjával Amphion Zethusnak Thebae falai felemelésében. Ha végre figyelembe vesszük az orpheusi mythus, mely szerint Orpheus zenéjével az állatokat, élettelen tárgyakat, sőt a kérlelhetetlen alvilági hatalmakat is megindította, elmondhatjuk, hogy mindezekben a zene rendkívüli hatalmát találjuk kifejezve.

Ami a harmadik vonást illeti, hogy t. i. Apolló a kiengesztelő isten, a mythus azt mondja, hogy ő önmagán is végrehajtotta a tisztítást azon alkalomból, midőn Pytho sárkányt megölve, magát ennek vérével beszenyezte. Az isten nem türe magán e szennyitoltot, hanem büntetés alá vetette magát, ami abból állott, hogy Admetus nyájainak őrzőjeként szolgált.

Amint már említettem, a fény az erkölcsi világban a tisztaságnak felel meg. Eszerint Apolló mintaképe a tisztaságnak, ki fényével másokat is eláraszt és megtisztít a bűn szennyeitől.

Még egyéb részletei is vannak az Apolló-mythusnak, melyeket mellőzök, mert főképpen csak azokat akartam figyelembe venni, melyeket Fülöp A. cikkében találtam. Ezekre nézve azt igyekeztem megmutatni, hogy a kinyilatkoztatási elmélettel szemben még más magyarázási mód is

lehetséges, mely amannál több jogosultsággal bír, mivel nem ütközik olyan ellenmondásokba, milyeneket amott láttunk.

Függelekül ezen észrevételeimhez, úgy hiszem, nem lesz érdektelen pár szót szólni a mythusok magyarázói kísérleteiről.

(Vége köv.)

T A R C S A.

Első pünkösdkor.

Mint vihartól vert, ütött hullám-hab:
Még csapong a vad kedv-árja át,
Jeruzsálem közt — még nem feledvén
A vélt győzelemnek mámorát. —
Egy lak áll csak némán s félelemben:
Mint szigetke óceán közepén.

S mért e végtelen tenger örömben,
Mért e látszva csepp, de sok üröm?
Mért borongó nemrég tiszta ege?
S mért nem ujjong a nagy vérfürdőn?
Vagy övé volt tán az elhult Bárány,
S elhultával ő maradt már árván? . . .

— Ugyvan! . . . ah! de mi ez? . . . az ég, mintha
Ünnepelne, vérbiborban áll,
S mint kék boltjáról lehulló csillag,
Tüznylvéként e bas magányra száll!
Langy fuvalma kedv-hangot némitván:
Mint az Ur szavára bujt a hullám.

Táborhegyi fényárban fűröszi
Azt s üzve az aggály fátyola:
Szent örömmé a but s a félelmet
Szent bátorsággá varázsolja.
Eligézi a város pilláit
S a nép futva-fut s bámulva áll itt.

Mózeset átsugárzó Hóreb bokra —
Izrael tüzoszlopfelhője
S kalauza a dus kánaánba. —
Látnokok jövőt jósló fénye, —
S Jordán égi szót bugó galambja:
Szent igéjét most tüznylvén dallja! . . .

És mint pirkadó hajnal az éjfél —
Alig oszlat rettegést . . . borut:
Feltáru, mint megdicsőített sir,
A lak s nyitva a szent kereszt-ut,
Milyen a tizenkét hű halász ép.
Mint annyi dicső vezér, előlép.

Homlokukon égi, tiszta derű,
Pilláikról mennysugár ragyog,
Mely szelid, hívó a hódolóra, —

Vakmerőre átvérő gyilok:
Arczukba remény, szeretet pirja,
S hit, mely keblükben lobog, van írva.

Ihletett szivhurjaik rezzonnek
S a tanult dalt kezdik zengeni,
Melynek bájoló, büvös, szent hangja
Ezrekben hű echoját leli.
S kezd ragyogni oly dicsőn itt Sion;
Mint kelő nap, mely az éjre fényt von.

— Oh! de mi ez? a szent város fala
Ing, mint bombázott mohlepte vár! . . .
Tán e dal varázshatalma dulja,
Vagy elég ért enyészetre már?! . . .
— Bármí! nézd csak lezuhant a mélyre! . . .
S a dal árja ront a négy földrésze!

Tör nyugat kopár bércze ire fel
S el kelet-sivár pusztáira:
Mindenütt nevét erényvirálynak
Lángbetüivel diszlón írva.
Majd észak jégtorlaszhoz tér el,
S felolvasztja tüzelehelletével.

Dél forró homokján sem késik ő:
Hűs szelével üzni a ragályt,
És hatolva a zord vadonokba,
Egy-egy földi mennyé hatja át.
Attör a börtön kemény falán is
A balsamot hint minden sebre: nagy . . . kis . . .

Zenge mindenütt, mint csalogánydal,
És varázsa zöld tavaszt nyitott:
Ő fakasztván szép martyrrózsákat;
Bánatviolát s szülziljomot.
Zöld tavaszt, négyezreden késettet,
Mely bájával élteti a lelket.

Szálj ma is hát Hóreb égő bokra,
Szálj, e hittől eltért nép közé,
És hitetlensége Fáraóját
Szent tüzeddel égesd semmivé!
Hadd — lévén bünégyptoma lángba —
Fusson ő az égi kánaánba! —

Áradj, áradj látnokok világa
S öntsd a nemzetek szívébe át,
— Melyek sorsukkal gyáván küzködnek —
A reménynek áldó sugarát!
Hogy fényénél a jövőbe nézve:
Dult szivökben száljon égi béke!

Szárnyalj Jordán fényzőn galambja!
Jöj szerelmed égedelmeivel!
S a világnak szeretetlensége
Rut molochját hamvaszd, pergeld el!
Szent fölségedet hadd — ismervén meg —
Áldja mindörökké oh Szentlélek!

Szentföldi emlékirat.

— Folyt. —

C o r f u.

IV.

A joniai tengerpart hosszában elterülő szigetecsoport közt, legfontosabb emporialis hely: Corfu. E félkörben terjedő sziklás, de termékeny talaju vidékkel megáldott tengerparti város huzamos ideig az angol fenhatóság alatt állott, s mondhatni, hogy habár ez idegen uralmat a legnagyobb kényszerrel viselte a görög lakóság: mindazáltal e város, szóval a joniai sziget kereskedelem, ipar és culturalis haladás tekintetében az angol befolyásnak sokat köszönhet.

Corfu a távolból tekintve, két hegycsucs közé ékelt erődserű, izletes városnak néz ki: mindjárt a tengeren horogonyzó görög hadihajó, az erődök nyílásaiból kikandikáló ágyuk, a tengerpart szélén elterülő sétatér, a 3—4 emeletes házak, a kormányzó palotáját övező szép lugasokban szemlélhető cipruslombok, pelárgioniák, szép pálmafák, és a gyönyörű angol kertek nagyon meglepik az utazót.

Különbö a város lakói Tallmerayer német tudós szerint, nem azon régi nemes görögök ivedékai, kiknek költői ihlettsége és művészete, szép érzéke és hazaszeretete, a művelődés történelemnek oly örökbecsű büszkeségei, hanem a Peloponesusban sokáig fennmaradt sláv vegyülék. Benne e nép valami dicséretes emléket nem hagyott fenn: a hajón tapasztalt eljárásukból, ha következtetni lehet, az utazók nem hiában hirdetik őket önzőknek és családságokra hajlandóknak; már a keleti közmondás azt tartja, hogy egy görög megcsal három zsidót. Ezen sajnos valóról néhányan zarándoktársaim közül saját kárukon győződtek meg. Agázi plébános barátom szölvét vásárolt egy frankért, — mert kettőn közös házsártást rendeztünk be — átadott az áruló görögnek 5 frankot ez pedig egy görög „hepta“ ezüst pénzt adott vissza, ami tulajdonképpen egy frankot sem ért fel, s így 3 frankkal huzott meg az élelmes görög. Ismét egy zarándoknó őszi baraczkot vásárolt fél frankon, ennek már éppenséggel pénzét sem akarta felváltani, hanem addig szekirozta, míg a legéretlenebb gyümölcsökkel ki nem elégitette. Ilyen és ehhez hasonló esetek a görög nép correct lelkiismeretes eljárásáról valami rózsás ideált nem kelthettek. Azonban a jellemi büntől eltekintve vannak eredeti tulajdonaik, melyek úgy látszik, a régi korból fennmaradtak, megvan az újság utáni mohó vágy, hisz már Sz. Pál megérkezése után a görögök körülvevén, faggatni kezdték: *τι κινώτερον?* mi újság, s e végből szeretik is az újság olvasást, még az egyszerű földmives kezében is látható a napilap. A szegényebb nép a pástorkodásnak kedvelője, úgy látszik, hogy Virgil róluk írta: *Tityre tu patule recubans* sub tegmine fagi.

Testalkatra nézve a corfui görög nép, elegáns és szépségnek mondható, csinos szálás alakok, szoborszerű termetek nem ritkák, hozzájárul a természeti adományhoz a nemzetes viellet harcziás kinyomata: a térdig érő rendetlen piroszövetű, sok ránczba foglalt szeknya, arannyal gazdagon körülhímzett mellény, a pistoly és handsár számára szol-

gáló szüles óv, fex és földig érő köpony. Nyelvökben a keleti kemény nehezetes typus mindinkább észlelhető, habár írás és olvasásnál az ó görög betűket használják.

Ujabb időben — amit egy értelmes görögtől hallottam — a görög tudományos akademia azon fáradozik, hogy a nyelvbe csempészett idegen szavakat kiküszöbölve a Demosthenes és Homer nyelvének tisztaságát megközelítse.

Corfunak 16000 lakója van, kik közül alig 6000 katolikus, a többi a keleti egyház híve. A görögök egyházi tekintetben eddig a konstantinápolyi patriarchától függtek, de ujabb időben a simoniacus görög egyházfők által kormányoztatnak. A görög keletiek főtemploma Sz. Spiridionról van elnevezve, ki a negyedik században mint cyprusi püspök vértanui halállal mult ki, az arannyal gazdagon ékített templomban egy díszelmelvényen, ezüst koporsóba helyezve látható Sz. Spiridion ép ereklyéje; ide járnak a görögkeletiek bucsura, még a nihilista Muszkaországból is. A kath. érsek székesegyháza habár csinos, de mégis vajmi szegényesnek tűnt fel az aranyos görög templommal egybe hasonlítva. Tan- és iparügyi haladását hirdetik egy angol lord által még 1824-ben megalapított egveteme, gazdag könyvtára fűvészkertje és hajógyára. Nagyszerű kilátást nyújt a királyi lak. műemlékei közül említést érdemel az angolok által gróf Schullenberg hadvezérnek emelt szobor, aki a törököktől menté meg e várost, de ezért a görögök saját ó-kori hőseiket bármily szerényebb emlék által inkább szeretik dicsőíteni.

A keleti semmittevés a ronda utcákon feltűnő: a nők az ablakoknak, a férfiak a nyilvános helyeknek gyakori látogatói.

De már be kell zárnom e város vázlatos ismertetését, mert a gőzsi 3-szori jelzése további utazásra hívott fel. Légy üdvözölve szép város, és adja az ég, hogy kies öledbe mi is szerencsésen visszatérhessünk.

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

— **Heti körszemle.** *31. hon.* A középiskolai tyavaslat tárgyalását a főrendiház máj. 4-iki ülésében befejezte s azt részleteiben is csekély módosítással felogadta. A részletes vita egyik nevezetes mozzanata volt a cultusministernek Hajnald bíbornok-érsek kérdésére tett azon nyilatkozata, hogy ő a tanulmányi alapból fentartott iskolákat katolikus iskoláknak tartja, mely nyilatkozat jegyzőkönyvbe vétetett. A javaslat már áttétetett a képviselőházhoz, mely azt, miután némi módosításokon ment keresztül, kinyomtatni és a közoktatási bizottságnak kiadatni határozta. A bizottság f. hó 5-iki ülésében a főrendiház által megejtett módosításokat változatlanul elfogadta és beterjesztette a képviselőház elé. — *Csángó-székelly testvérszék* hazatelepítés ügyében egy új küldöttség ment Bukovinába gr. Lázár Vincze és Jenő társaságában. A küldöttség lelkesen fogadtatott. Ezuttal Józseffelváról 220-an jönnek. Csongrád-megyében több közbirtokos és község vállalkozott számos család elfogadására a nyári időre.

— **Glaszorszag.** A *Szentszék* és *oroszszag* között létrejött kiegyezés főbb közreműködőinek ő Szentsége külföldre rendjeleket osztogatott ki elismerésül. — A *Szent-Atya elhatározta*, hogy az egyesült bulgárok számára egy érseket és két püspököt fog kinevezni. Az érsek székhelye Konstantinápoly lesz, ellenben a két püspök Bulgáriában és Kelet-Rumeliában fog székelni.

— **Angolország.** A *phömxparki gyilkossági perben* De-laany a hatodik és Caffrey a hetedik vádlott, beismervén bűnrészességüket nevezett gyilkosságban szintén halálra ítéltettek. — *Az elnyomott irék érdekében* az észak-amerikai ir testvérek egy nemzeti ligában egyesültek, mely Sullivan Sándort választá meg elnökeül és az apr. 27-iki gyűlésben egy hosszabb határozatot fogadott el, melyben rokonszenvét fejezte ki az ir nép iránt. — *Az alsóház máj. 4-én* a valástanalans esküre vonatkozó tjavaslatot elvetette, minek alapján Bradlaugh az eskütagadó atheista a parlamentből kizáratott.

— **Oroszszag.** A *napokban elfogtak* nyolcz tisztet, köztük egy ezredest, két tüzér és három tengerésztiiztet; megelőzőleg pedig 16 embert fogtak el, kik többnyire tüzér tiszték voltak. Azt hiszik, hogy elágazó katonai összeesküvés nyomára jttek. — *A csár koronázásának költségei* 12,500,000 rubelbe fognak kerülni. Ezenkívül a csár ruháinak díszítése 32 millió frankot ér, magának a koronának 3 millió volt az ára. A csárné kocsijának kijavitása 750,000, a trónus pedig 25,000 frankba került. — *A koronázás alkalmából* a csár amnestiát fog adni a lengyel politikai foglyok egy részének.

— **Vidéki levél.** Az Alsik-Kászton esperesi kerület ftdő lelkészkező papsága ápril 10-én tartotta meg ez évi tavaszi korona-gyűlést *Buzás Mihály* alesperesi cs.-szt.-mártoni plébános elnökle alatt. Jelen volt kettő kivételével, az egész kerületi papság segédjeikkel együtt. — A gyűlést ünnepélyes „Veni Sancte”-val összekötött szt. mise előzte meg. Ezután elnököl alesperesi egy igen korszerű és jelen társadalmi helyzetünket kellően illusztráló beszéddel nyitotta meg a gyűlést, melynek gazdag tárgysorozata ime ez: 1. A jegyzői állás megüresedvén, felsőbb rendelkezésig a jegyzői teendőkkel *Veress Sándor* cs.-szt.-imrei lelkészt bízta meg a gyűlés. — 2. Az őszi gyűlés jegyzőkönyve hitelesített. — 3. Fölvastatott az őszi korona-gyűlésre vonatkozó magas püspöki leirat, mely míg a kerületi papságnak a vadházasságok és az ünnepek megszentelése ügyében kifejtett buzgóságát dicsérettel emeli ki, a fölterjesztett jegyzőkönyv 3-ik pontjával kapcsolatosan a kisdedeknek a kántor, vagy harangozó általi, itt ott szokásos eltemtetését meg nem engedhetőnek jelzi. — 4. Fölvastatott a kalocsai zsinat határozatainak IX. fejezete „De Synodo Dioecisana,” melynek alapján megkezdett a tanácskozás a következő közérdekű pontok fölött: I. Tekintettel a jelen kor viszonyaira, a gyűlés figyelmét első sorban az elagrott és munkaképtelenné vált papok nyomorteljes állapota vonta magára. A gyűlés a 3–400 frtnyi évi nyugdíjt elégtelennek tartja a tisztességes megélhetésre, miért is e nyomasztó

helyzetben segíteni kívánván, határozza, hogy püspök ur ő Nagyméltóságát jegyzőkönyvileg hódolatteljes tisztelettel megkeresi aziránt: hogy az agg és munkaképtelen papok nyomorteljes sorsát atyailag megtekintve, főpásztori hatalmánál fogva kegyeskedjék minden utómódon oda hatni, hogy a „segélyalapra” való adózás czélra szüntettesék be és fordíttassák a „nyugdíjalapra,” az eddigi önmegadózás fenntartásával, mindaddig, míg a „nyugdíjalap” akkorára nem növi magát, hogy képes leend minden nyugalmazott papnak legalább évi 600 frtot biztosítani. — II. A csak névlegés és minden hitélet nélküli katolikusok halálesete nem csekély kellemetlenségeket szül a buzgó lelkipásztornak amgy is tövises pályáján. Miért is, hogy lelkiismereti megnyugvást és biztos tájékozást nyerjen, a lelkipásztor ezen kellemetlen esetekben, a gyűlés határozatilag kimondotta, hogy jövőre nézve e tekintetben is püspök ur ő Nagyméltóságának bölcs belátásu véleménye lesz követendő; azért fiui mély tisztelettel föl fogja kérni a kegyelmes Főpásztort, hogy a végleges, hitéletnélküli elhalt katolikusok eltemetésére vonatkozólag méltóztassék utasítást adni: ha vajjon az ilyenekkel szemben a kanonjog tétele alkalmazandó-e, vagy pedig, tekintettel a mai viszonyokra, az eddigi enyhébb usus követendő? — III. Ezekután a lelkipásztorkodás körén belül tett észleletek és tapasztalatok kölcsönösen kicseréltetvén, az iskolai zárvizsgák megtartási határidejére nézve a gyűlés határozta: hogy a zárvizsgák május 15-ike előtt semmi szín alatt nem kezdhetők meg; május 15-én túl pedig mindenik községben a helyi viszonyok szarint az iskolatanács állapítandja meg a zárvizsgák napját, és erről a királyi és egyházi tanfelügyelő urakat előre értesíti. — IV. Végül több érdekes indítvány került szönyegre, mint pl. a népiskolai könyvtárak és iskolai magtárak ügye, melyek mind a lehető czélszerű elintézésben részesültek. — Több tárgy nem lévén, elnököl alesperesi a gyűlést újból is üdvözölve a megjelent tagokat, befejezetnek nyilvánította. Cs.-Szentmárton, mint fenn. *Veress Sándor* hely. jegyző.

— **Egyleti élet.** Az alsikí r. kath. tanítóegyesületi kör gyűlése. A csiki r. kath. tanítóegyesület „alsikí köre” tavaszi rendes gyűlést f. évi ápril 19-én Csik-Szt.-Imrén Baka János kántortanító elnökle alatt megtartotta. Gyűlésünk mind a tanítótagtársak. — mind a főt. keblí papság részéről igen élénk és látogatott volt. A Szentlélek segítségül hívása és szent mise után, mely alatt a kör r. rendes tagjai férfínégyes darabokat énekeltek a tanterembe vonulva — elnök által a gyűlés megnyitattott, s a közlétt program szerint következőleg folyt le: 1. Próbatanítást tartottak a helybeli tanítók. a) Székely Ignác kántortanító a III-ik osztályban földrajzi leczkéül „a levegő, köd, felhő és eső”-ről tárgyalt tüzetesen ismertetve a szél és eső keletkezését, s azoknak égtájak szerinti irányát és elnevezéseit. b) Koncsag Sándor r. tanító 1-30 oszt. tanonczával a 10 es számkörben — az alapszámakkal — osztást tanított. Ezalatt az illetők többi osztályai — az óratermben megírt módon — magán foglalkoztak. A bíráló

mindkét gy. tanítást sikerültnek jelezte. 2. Most a Lőrincz Lajos Cs.-kozmási s. tanító értekezése következett e tételtől: „A gyermekek erkölcsi hibáinak orvoslásáról általában.” Felolvasást a gyűlés köztetszéssel hallgatta. 3. Nyomban erre a Csik-Kozmásban megejtett őszi gyűlés jegyzőkönyve olvastott, mely csekély — nem értelmi, hanem csak szócserre módosítással szokott eljárás mellett hitelesítetett. 4. Majd azon tárgy felett: „Mi módon lehetne az ismétlőiskolásokkal az eddigienél több eredményt elérni?” a kiküldött bizottság jelentése olvastott fel. Minthogy az ismétlőiskolai ügy a jeleni stadiumában általános reformot, s lényegében cél és okszerűbb alapos átváltoztatást igényel: s miután már országos kérdéssé nőtte ki magát, mennyiben azt a második orsz. tanítói gyűlés tárgysorozatában újra felvére látjuk, — bővebb tárgyalásába nem bocsátkozott e különben is kényes természetű dolognak, hanem a következő „országos képviselői tanítói közgyűlésre” — esetleg — felküldendő képviselő egyik és legfontosabb teendői közé óhajtja az ügyet tenni. Addig is azonban: a tultömött t. anyagnak a csekélyszámú t. órákhoz (mindössze 100 óra) való viszonyulhatása okáért — a tanterv korlátain belül — csak a fő- és kivihetőbb u. m. vallás-, szám-, olvasás-írás, egy kis ügyirat is — ének — tantárgyakat kívánja és látja jónak kezelteni, továbbá az iskolai- és népkönyvtárak, olv. egyletek felállítása által vél az isk. tanfolyamokat a várakozásnak meg nem felelő eredménnyel — ugyszólván szárazon átuszott — az élet szinterére kilépendő s ezzel az iskolának végleg és örökre hátat fordított serdülő ifjaink pótolhatlan veszteségén segíthetni. — A gyűlés a bizottság eme nyilatkozatára helyeslését nyilvánítja és a jelentést a jövő közgyűlés elé terjesztetni egyhangulag elhatározta.

5. Jövő gyűlésünk helyeül Cs.-Sz.-Király jelöltetett ki, idejének meghatározására elnök kéretett fel, mely alkalommal Kristó István tagtárs ajánkozott.

6. Köri értekezletünket most is, külön e czélra kiszemelt elnök által gondosan összeállított és talpraesotten vezetett jól sikerült férfinegyes elnöklése nyitotta és zárta. *I-r I -n, k. tanító.*

Irodalom.

— Irodalmi jelentés. A közelgő *Ürnap* ünnep alkalmából a ft. papság figyelmébe ajánlom ez ünnepre kiadott füzetkéimét. *Ürnap Sz. Műve és Mörmenet* 8 kr. *Ürnap Mörmenet* 4 kr. Ingyen postai szállítással. Gy.-Fehérvár 1883. május 10. *Szabó István* tanár.

— Megjelent: a) „*A kath. egyház isteni szervezete*” írta dr. Bita Dezső. Ára a teljes kötetnek 2 frt. — Melegen szálljuk — addig is, míg bővebben ismertetni fogjuk.

b) „*Katholikus theologiai folyóirat*.” 1-3. füzet (mely kötetnek is beillik). Szerkeszti és kiadja Dr. Breznay Béla. Évenként megjelenik 4 füzet. Ára 5 frt. — Tartalom: Előszó dr. Breznay B.-tól — Keresztény világnézet tudományban és életben. — Házasságról. Dr. Kisfaludy A. B.-tól. — A természetes fejlődés rendszere a művelődés történelmében. Rézabányai J.-tól. — Aranyászu szent. János az egyházi szónokok fej-

delme. Dr. Balics L.-tól. — A syllogismus-bizonyító ereje Mill. St. J. tanával szemben. Merchich M.-tól. — Magyar honos házasság kötése külföldön. Dr. Hamvástól. — Irodalom. Öszintén gratulálunk e valóban czélszerű és régen óhajtott új vállalatnak, mely az első symptomákból kétféle nagy eredményre jogosít föl. Csak ismételnünk kell mindazt, mit e tekintetben lapunk legkiválóbb helyén annak idejében elmondottunk. Rajtunk áll e szép vállalatot szellemi és anyagi pártolással virágzásának tetőpontjára emelni.

c) „*Uj magyar Sion*” áprilisi füzet. — Tartalom: A kereszténység és azocialismus. Ferenczy Gy.-tól. — Néhány vonás Jézustársasága jogi történetéből hazánkban. Rosty K.-tól. — A francia szerzetes életből. Ir — Johanna papissa. Rémi A.-tól. — Irodalom és művészet. — Vegyesek.

d) „*A kath. hitterjesztés lapjai*.” Képes folyóirat. 4 ik füzet Szerkeszti és kiadja Nogy István Nagyváradon. Ára egy évre 3 frt.

— Előfizetési felhívás Bougaud Emil orleansi püspöki helynök.

A Kereszténység és Korunk cz. műve I. kötetének második kiadására. Az I. kötet második kiadása f. hó végén jelenik meg. Előfizetési és megrendelési ára — minden kedvezmény nélkül — 1 frt 50 kr. Bolti ára 2 frt lesz. A II. és III. kötet első kiadása 1 frt 50 kr. járval megkapható. Ezeknek második kiadása nemskóra követni fogja az elsőét. Mindennemű megrendelést Spett Gyula szentszéki jegyzőhözkerünk intézni N.-Váradra. Táblák 70 kr. járval rendelhetők Gyagyovszky Károly nváradai könyvkötőnél. Nagyvárad, 1883. május 3. Dobos Lajos és Szentannai (Spett) Gyula i. sz. n.-váradmegyei áldozárok.

— Előfizetési felhívás ily című műre: **Róza** az egyház hű lánya, vagyis a kath. hitnek gyözelme. (A szent. István társulat által kiadott Werné Róza.) Vallás-erkölcsi regény. Szabadon fordította Siklaki István. Kiadja: Kék László B.-Gyarmaton. E 10 ivre terjedő s az esztergom-főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával ellátott munkának (mely karácsonyi, újévi, névnapjajajándékul is szolgálhat) — hogy a szegényebb sorsu családok is megszerezhesék — füzve csak egy forint az előfizetési ára. A gyűjtőknek minden 8 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Az előfizetési pénzeket vagy a megrendelési ivateket a fordítóhoz Szklabonyára (posta helyben) kérjük küldeni. Hogy a munka minél hamarább napvilágot lásson, kérjük a megrendeléseket folyó évi május végeig eszközölnetni. Szklabonyán, 1883. évi márczius hóban. Siklaki István, fordító Kék László, kiadó.

— Épen most jelent meg és Kolozsvárt csupán Stein János zeneműkereskedésében kapható „**Guzsajosban**.” 4 székely népdal. 1. A fuzujka szára. — 2. Jaj de busan harangoznak. — 3. Sóváradon nevedtem. — 4. Huszár vagyok, azda lettem. — Énekhangra zongorakisérettel átírta Lányi Ernő. Ára 80 kr.

A napi események köréből.

— Ft. Lönhart Ferencz püspök urunk 6 Nagyméltósága bérmautjára f. hó 11-én reggel indult el a gyors vonaton Héjasfalváig, honnan saját fogatán fog tovább átnézni Udvarhelyszék megyén át Csikmegyébe. Ő Excellentiája, miként már említve volt először is Cs.-Somlyórá megy, hogy ott a pünkösdi nevezetes bucsun jelen lehessen. Ezután pedig Alesikon és Háromszéken fogja a bérmálás szentségét kiszolgáltatni. A lángbuzgalmu főpásztort ezen püspöki körutjában ft. Gidófalvi Gergely püsp. titkár fogja elkísérni. E bérmautat 6 Excellentiája 5-6 hét alatt kívánja megtenni, szándéka lévén a püsp. Lyceumban tartandó vizsgálatokon személyesen is megjelenni. Isten angyla vezérelje 6 Nagyméltóságát fáradalmas utjában és bő áldás koszoruzza főpásztort buzgó munkásságát.

— Bucsutiszteletés. Püspök urunk 6 Nagyméltóságánál azon alkalmából, hogy f. hó 11-én hosszabb főpásztort körutra szándékozott elutazni, a ft. káptalan, központi papság és tanári kar testületileg tisztelgett; a tisztelgők nevében nsgs. Barts Ferencz nagyprépost ur szólott, meleg szavakban tolmácsolván mindnyájuknak hódolattal-

jes tiszteletét és szívből szakadt ama hő kívánatát, hogy Isten angyala vezérelje ő Nagyméltóságát eme testet és lelket egyaránt fárasztó főpásztori munkásságában és vezesse vissza körünkbe viruló egészségben. Ő Nagyméltósága atyailag megköszönve a tiszteletnek, szeretetnek és szívélves jó indulatnak ezen szép nyilvánulásait, viszont osztatlan atyai szeretetéről és jó hajlamairól biztosítja a tisztelgőket, kik hosszantartó eljenzések között kezesökkel vettek búcsut a kegyes főpásztortól.

— Nyilvános köszönet. Alóliirt szívem mélyéből hálás köszönetet mondok kegyelmes Főpásztorunk ő excellentiájának azon kettős jótéményeért a melyben a boiczai lelkési hivatalt és piébánia-templomunkat részesíteni méltóztatott. Kegyeskedett ugyanis ő Excellentiája a „M. Kor.” kath. napilapot 1883-ra a pleb. hivatal részére megrendelni, továbbá templomunk romladozott ciboriumát saját költségén kiigazíttatni és megaranyoztatni. — Retribuere dignare, Domine, omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam aeternam. — Hunyad-Boiczán, 1883. május 9-én. Steiniczer Ede, lelkész.

— A szászsebesi r. k. templom kijavitási költségeinek fedezésére Trefort Ágoston közoktatás- és vallásügyi minster ur ő Nagyméltósága a magy. vallásalaptól 100 frtot kegyeskedett utalványozni.

— Halálozás. Nt. Butak Áron nyug. k. jakabfalvi lelkész életének 67., papságának 40. évében f. évi április 30-án az Urban elszenderült. Sokoldalú képzettség, finom műveltség, megnyerő és mindenki iránt őszintén tanusított elozékenység, fáradhatatlan lángbuzgalmu munkásság önművelése ugy, mint a kedves hívek lelkiüdvének érdekében: mindmegannyi jellemző tulajdonai valának az elhunytnak, kinek emléke még soká fog élni szeretett paptársai és kedvelt hvei a jó kásonjakabfalviak szerető szívében. R. i. p.

— Kinevezés. Farkas Gizella hátszegi r. k. tanító ezen állásáról lemondván, az ekként megürrült tanítónői állásra Szentpéteri Kata okl. tanítónőt, kegyeskedett kinevezni püspök urunk ő Nagyméltósága.

— Csángó-székely testvéreink további utjáról Erdélyben az új haza felé a következőket írják: Csángóink Hanyad megyében is tart karokkal fogadtatta k. Piskiné Buda Károly szolgabíró, Paulé Iván állomásfőnök és Székely jegyző vendégelték meg őket, a gazdag lakomán kívül egy hordó bort, s 200 frtot adva a járási birtokosság adományaiból. Déva határában roppant közönség ment a csángók elé; a város végén Apáthy László polgármester tartott üdvözlő beszédet. Déván egy napig pihentek a vendégek. Pogány főispán, és Barscai alispán a további fogadtatás iránt Facset-felé intézkedést tettek. M.-Illyénél ebéd várta őket, Dobrán pedig éjjeli szállással látták el. A zámiak két mérföldről elejök jöttek a csángóknak, bőven ellátva a

szükségekkel. Brassó-Szörénymegyének utba eső előfalujából Kossováról a bíró Dobrára ment, hogy az utitervet kitudakolja. Kossován a kincstári erdősz, Losch gyáros és lakosság zénével és ebédrel fogadták a csángókat, kiknek Losch gyáros üvegnuméket, mások pedig házi készleteket ajándékoztak. Temesvárott szintén fényes fogadtatás várt székely testvéreinkre. Délután 2 óraker közös ebéd volt a vendéglő kertjében. Innen Hidegkuty szolgabíró kísérté el őket Sáagra, hol a fogadtatás nem kevésbbé szívélves és testvéries volt.

— Meghívó. Az alsófehérmegyeyi r. k. tanítók önképző köre rendes tavaszi gyűlést folyó május hó 17-én, d. e. 9 óraker kezdődőleg M.-Igenben fogja megtartani, melyre a kör mindenrendű tagjai s a tanügy barátjai tisztelettel meghívatnak. Targysorozat: 1. Ünnepeles „Veni Sancte” és szt. mise után a gyűlés megnyitása. 2. A mult gyűlés jkönyvének felolvasása. 3. A helyi tanító gyakorlati tanítása, s ennek bírálata. 4. Felolvasás. 5. A tanítók által a feltünőbb fegyelmi vagy tanulmányi esetekről vezetett naplók felolvasása. 6. Inditványok. 7. A jövő gyűlés meghatározása. 8. Gyakorlati előadás az orgonán. Borbánd 1883. V. K. Az elnök.

— Templombetörés. Boiczán f. hó 3-ik és 4-ike közti éjjel az ablakon ismeretlen tettes a templomba betört. A szekrestye és templomban reggel tapasztalt rendtelenségekből arra lehet következtetni, hogy az illető pénzt keresett, de ezt nem találván, holmi apróságokat magához vevén, kereket oldott.

— Szám 315—1883. Pályázat. A szerdahelyi r. kath. kántor-tanítói állomásra, mely a Főpásztor ur ő nméltóságának idei márcz. 17-ről 786. sz. a kiadott rendelete értelmében, idei június végével ürességbe jön. Ez állomásnak javadalma a következő: 1. a vallásalaptól évi 105 frt 2. a püspöki ur adalmi pénztárból 50 frt. 3. a templom pénztárából 40 frt. 4. a város majorsági pénztárából négy öl tűzifának árában 34 frt 40 kr. 5. a kántortanítói helyi alaptól, mely a befolyandó pénzadományokból idővel növekedni fog 15 frt. 6. tandíj körülbelül 15 frt. 7. Stola illetvekből körülbelül 8 frt. 8. tiz öl tűzifa az udvarra készen beszállítva, melyből az iskolatermek is fűtendőek. 9. Szántóföld: 10 hold, 828 négyszög öl; kasszáló: 2 hold 1215 négyszög öl, melyeknek adója és művelése az illető kántortanító terhe. 10. Szállás: két lakszoba, konyha, pajta, szénatartóval, és 284 négyszög öl területű veteményes kert. A tanítási nyelv német: a pályázni kívánó tanítónak a magyar és német nyelvet egyaránt birnia kell. Az állomás idei augusztus 1-vel mindenesetre elfoglalandó. Pályázni kívánók szükséges okmányokkal folszerelt folyamodványukat idei július hó 1-ig alulirhoz benyujtani sziveskedjenek. Nagyszeben, 1883-ki május 5-én. György István, apátkanonok, főesperes.

Kiadja: Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: BALOGH IGNÁCZ, Dr. CSERNI BÉLA, FÁBIÁN SÁNDOR, STRAUBERT ÖDÖN.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorssajtóján (Lövy B.-nál) Gyula-Fehérvárt.